

Jeruzsálemtől Babilonig

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 2Királyok 21:10-16; Dániel 1; Máté 16:24-26; 2Korinthus 4:17; Galata 2:19-20; Jakab 1:5

„Isten megadta ennek a négy ifjúnak, hogy előrehaladjanak a tudományban, mindenféle írásban és bölcsességben. Dániel pedig értett a látomások és az álmok magyarázatához is” (Dán 1:17, RÚF).

A Biblia nem szégyelli megmutatni a bukott emberiség gyengeségét. *Mózes első könyve* 3. fejezetétől kezdve leleplezi az ember bűnét és annak szomorú következményeit. Ugyanakkor azoknak az eseteit is látjuk benne, akik szívből hűségesek maradtak Istenhez, még akkor is, amikor nagy jutalma lett volna annak, ha másként döntenek. *Dániel próféta könyvében* olvashatjuk az effajta hűség néhány legmegindítóbb példáját.

Am *Dániel próféta könyvének* tanulmányozása közben ne feledjük, hogy a könyv valódi hőse Isten! Megszoktuk már azokat a történeteket, amelyek Dániel és a barátai hűségét nyomatékosítják, de közben megfélekedhetünk arról, hogy annak hűségét dicsérjük, aki vezette és megtartotta a négy fiatal embert, amikor a Babiloni Birodalom hatalmával és csábításaival szembesültek. Éppen elég nagy kihívás az ember számára hűségesnek maradni a saját országában és hazájában, hát még akkor, amikor idegen föld, kultúra és vallás nyomása nehezedik rá! Ezek az emberi főszereplők viszont állták a sarat, mert Pál apostolhoz hasonlóan tudták, kinek hittek (2Tim1:12), az Úrba vetették bizalmukat.

ISTEN MINDENHATÓSÁGA

Első pillantásra úgy tűnhet, hogy *Dániel próféta könyve* a vereség komor felütésével kezdődik. Júda kapitulált Nabukodonozor előtt, aztán a templom edényeit Jeruzsálemből elvitték Sineár földjére. A „*Sineár*” szó a Bibliában 1Móz 11:2 versében jelenik meg, Bábel tornyának helyszínéeként. Sineár baljós jel, mert olyan tervre utal, ami az Isten elleni nyílt lázadásban gyökerezik. Bábel építői ugyan kudarcot vallottak, amikor megkíséreltek felérni az égig, a külső látszat azonban arra utalhat, hogy Nabukodonozor és az istenei – akik Sineár földjéhez kötődtek – kerekedtek Izrael szövetségi Istene fölé.

Csakhogy *Dániel próféta könyvének* nyitó sorai tisztázzák, hogy Jeruzsálem veresége nem a babiloni király túlerejének tudható be, hanem éppen azért következett be, mert az „*Úr... [Nabukodonozor] kezébe adta Jójákímot, Júda királyát*” (Dán 1:2, RÚF). Isten még jóval korábban kijelentette, hogy ha a népe megfélemezik róla és áthágja a szövetséget, akkor fogságba viteti őket, idegen földre. Dániel tehát tudta, hogy Babilon katonai ereje mögött és azon túl a menny Istene irányítja a történelem menetét. Ez a világos felfogás volt az Isten fennhatóságáról, ami megtartotta ezeket a fiatalembereket, és adott nekik erőt, illetve bátorságot ahhoz, hogy szembenézzenek a Babiloni Birodalom kísértéseivel és nyomásával.

Olvassuk el 2Kir 21:10-16, 24:18-20 és Jer 3:13 szakaszait! Miért adta Isten a babiloniak kezébe Júdát és Jeruzsálemet?

A 21. század kihívásai között újból meg kell erősíteni magunkban azt az istenképet, ami olyan élénken tükröződik *Dániel próféta könyvéből* is! A könyv szerint Isten, akit szolgálunk, hatalmával nem csupán a történelem erőit mozgatja, hanem kegyelmesen közbelép népe életében is, hogy a szükség idején megadja nekik a legfontosabb segítséget. Ahogy pedig később látni fogjuk, amit Isten a héber foglyokért megtett, azt a végidőben is megteszi majd a népéért, bármilyen támadások érik őket és a hitüket.

Milyen kihívásokkal nézünk most szembe a hitünk terén, akár külső forrásokból, akár a gyülekezeten belülről, vagy talán a saját jellemhibáinkból fakadóan? Hogyan tanulhatunk meg Isten erejére támaszkodni, hogy győzhessünk, bármi is állja utunkat?

MEGPRÓBÁLT HIT

Olvassuk el *Dániel próféta könyve 1. fejezetét!* Milyen nyomást nehezdedt a fiatalemberekre, hogy megalkudjanak?

Babilonba érkezve ennek a négy fiatalembernek a legkomolyabb kihívással kellett szembesülnie a hitük és a meggyőződésük terén: kiválasztották őket, hogy különleges kiképzést kapjanak a királyi szolgálatára. Ókori uralkodók gyakran a szolgálatukba fogadták a legjobb foglyaikat, hogy a palotában dolgozzanak, és inkább az őket foglyul ejtő királyhoz és a birodalom isteneihez legyenek hűségesek. Az egész folyamat célja valójában az volt, hogy áttérítsék és átneveljék őket, átformálják a világnézetüket. Ennek részeként a héber foglyok új nevet is kaptak. A névcsere a hovatartozás és a sors változását is jelölte. A babiloniak tehát a foglyaikra akarták kényszeríteni a hatalmukat, az átnevezéssel azt igyekeztek erővel elérni, hogy asszimilálódjanak, átvegyék Babilon értékeit és kultúráját. Az eredeti, Izrael Istenére mutató nevük helyett idegen istenek tiszteletére utaló neveket adtak nekik. Ráadásul a király azt is meghagyta, hogy a fiatalok az ő asztaláról egyenek. Az ókorban nagy jelentősége volt annak, ha valaki a király ételét fogyasztotta. Ez azt jelképezte, hogy az illető kizárólagos szövetségre lépett a királlyal, tőle függött. Mivel az ételeket általában a birodalom istenének vagy isteneinek ajánlották fel, alapvető vallási jelentése is volt a fogyasztásuknak. Nyilvánvalóan a király vallási rendszerének elfogadását fejezte ki, azt, hogy részt vettek abban. Tehát Dániel és társai olyan körülmények között találták magukat, amelyek igencsak próbára tették őket. Egyenesen csodára volt szükség ahhoz, hogy megőrizhessék Isten iránti hűségüket és életben maradhasanak a birodalmi rendszer túlreijének közepette. Ráadásul az még tovább bonyolította a helyzetet, hogy Babilon városa az emberi teljesítmény nagyságának monumentális helyszíne volt. A babiloni templomok, függőkertek építészeti szépsége és a városon át kigyózó Eufrátesz folyó a felülmúlhatatlan hatalom és dicsőség képét hordozta magán. Lényegében Dánielnek és a barátainak felkínálták az előrejutás lehetőségét, illetve a rendszer előnyeinek és gazdagságának az élvezetét. Nem kellett tovább héber foglyokként élniük, királyi tisztségviselőkké válhattak. Vajon megalkusznak az elveik rovására, rálépnek a dicsőséggel kecsgetető, könnyebb útra?

Mivel magyarázhatták volna ezek a fiúk, ha megalkusznak, engedményeket tesznek a meggyőződéseik terén? Milyen szempontból fenyegethetnek bennünket is hasonló, talán kevésbé észrevehető kihívások?

SZILÁRD ELTÖKÉLTSG

Olvassuk el Dán 1:7-20 részét! Hol figyelhető meg e két tényező: Dániel szabad akarata és Isten közbelépése? Milyen fontos elvet találunk még itt?

Úgy tűnik, a négy héber fogoly nem tiltakozott a babiloni név ellen. Nagy valószínűséggel nem is tehetek volna ellene semmit azon kívül, hogy maguk között a héber nevüket használják. Viszont az már csak tőlük függött, hogy elfogyasztják-e a király asztaláról származó ételt és bort. Tehát itt a négy férfi szabad akarata nagyon is fontos kérdés.

Viszont ha egy tisztségviselő megváltoztathatta a nevüket, akkor a menüt is megváltoztathatta. Két oka lehetett annak, hogy ők négyen miért nem akartak enni a király asztaláról.

Először is, a király asztalára kerülő ételekben lehettek tisztátalan húсок (3Mózes 11. fejezet). Másodszor, az ételt előbb az isten képének ajánlották fel, majd csak ezek után került a király asztalára, fogyasztásra. Dániel tehát igen bátor volt, amikor bármiféle mentegetőzés vagy kertelés nélkül egyértelművé tette kérésének vallási indokát, azt, hogy a palotában felszolgált étel megsemmisítendő őt és a barátait (Dán 1:8).

Néhány fontos pont kitűnik a Dániel és a babiloni hivatalnok közti párbeszédéből. Először is, Dániel tisztában volt a tisztviselő nehéz helyzetével, ezért egy próbát ajánlott. Ha tíz napig az alternatív ételeket fogyasztják, az alatt bebizonyosodhat az étrend előnye, ami eloszlathatja a tisztviselő félelmeit. Másodszor, Dániel biztos volt benne, hogy rövid idő alatt kedvező fordulat lesz, és ennek az Istenbe vetett, rendíthetetlen hitéből kellett fakadnia. Harmadszor, a zöldségekből és vízből álló étrend választása arra mutat, amilyen ételeket adott Isten az emberiségnek a teremtéskor (lásd 1Móz 1:29); talán ez is befolyásolhatta Dániel döntését. Végére is, ugyan mi lehetne jobb annál, amit eredetileg adott nekünk Isten?

Miért annyira fontos Dániel szabad választása, ami lehetővé tette, hogy Isten úgy cselekedhessen, ahogy szeretne (lásd Dán 1:9)? Milyen tanulságokat szűrhetünk le ebből a döntéseink szabadságával kapcsolatban? Az Isten iránti bizalmunknak hogyan kell hatnia a választásainkra?

FOGYATKOZÁS NÉLKÜLI, BÖLCS

Dánielt és társait azért választották ki udvari szolgálatra, mert megfeleltek Nabukodonozor elvárásainak. A király szerint nem lehetett „*semmi fogyatkozás*” a palota tisztségviselőiben, „*ábrázatra nézve szépek*”-nek kellett lenniük (Dán 1:4). Érdekes módon az izraelita szentélyben szolgáló emberekben és áldozatokban sem lehetett semmilyen „*fogyatkozás*” (3Móz 21:16-24; 22:17-25). Mintha a babiloni király Izrael Istenéhez mérte volna magát, mert ő is hasonló követelményeket támasztott a palotájában szolgálókkal szemben. Ezek a jelzők azonban áttételesen arra is utalhatnak, hogy Dániel és társai Istennek szánt élő áldozatok voltak a Babiloni Birodalom kihívásai között.

Olvassuk el Mt 16:24-26, 2Kor 4:17 és Gal 2:19-20 részeit! Ezek szerint hogyan maradhatunk hűségesek, bármilyen kísértések közé kerülünk is?

Isten megjutalmazta a négy héber fogoly hűségét, és a tíznapos próbaidő után egészségesebbnek és tápláltabbnak tűntek, mint a többi diák, aki a királyi asztalról evett. Így Isten a négy szolgájának „*tudományt, minden írásban való értelmet és bölcsességet*”, külön Dánielnek pedig „*mindenféle látomáshoz és álmokhoz*” való értelmet adott (Dán 1:17). Később ez az ajándék fontos szerepet játszott Dániel prófétai szolgálatában.

Isten megjutalmazta a babiloni udvarba került szolgálói hitét, és nekünk is ad bölcsességet a világi kihívások között. Dánielnek és a társainak a tapasztalatából megtanuljuk, hogy valóban lehetséges tisztán megmaradni a társadalom korrumpáló elemei dacára is. Azt is megértjük, hogy nem kell elszigetelni magunkat a társadalomtól és a kulturális élettől ahhoz, hogy Istent szolgálhassuk. Dániel és a barátai nemcsak egyszerűen olyan kultúrkörnyezetbe kerültek, ami hazugságokra, tévedésekre és mítoszokra épült, hanem amelyben mindenki ezeket a hazugságokat, tévedéseket és mítoszokat tanulta, ők mégis hűségesek maradtak.

Bárhol élünk is, a hitünkhöz való hűség kérdésében találkozunk kihívásokkal az azzal ellentétben ható kulturális és társadalmi befolyások között. Nevezzük meg a környezetünkben meglévő negatív hatásokat! Tegyük fel magunknak a kérdést: *Mennyire tudok ezeknek ellenállni?*

A ZÁRÓVIZSGA

Olvassuk el Dán 1:17-21 szakaszát! Mi volt a négy férfi sikerének a kulcsa? (Lásd még Jób 38:36; Péld 2:6; Jak 1:5!)

Miután a négy héber fiataalt három évig képezték „Babilon egyetemén”, a király elé vitték őket záróvizsgára. Nemcsak egészségesebbek voltak a többi hallgatónál, hanem tudásban és bölcsességben is túltettek rajtuk. Azonnal felvették őket a király szolgálatába. Ne feledjük, hogy ennek a „tudásnak és bölcsességnek” a körébe bizonyára sok pogány ismeret is tartozott! Mégis megtanulták, sőt, nyilván alaposan, csak nem hittek benne.

Nabukodonozor azt hihette, hogy a királyi koszt és a képzés hozzájárult a fiatalok kiemelkedéséhez. Dániel és a társai viszont tudták, és a történet egyértelműen mutatja is, hogy lenyűgöző teljesítményük nem a babiloni rendszernek volt köszönhető. Minden Istentől származott. Milyen hatásos példa ez arra, hogy mit tehet Isten a benne bízókért! Nem szabad félnünk a média, a kormányzat és a különböző intézmények lehengerlő erejétől, amelyek talán összeúzhatnak azt az identitástudatunkat, hogy Isten gyermekei vagyunk! Biztosak lehetünk abban, hogy ha Istenbe vetjük bizalmunkat, Ő képes megtartani, megőrizni bennünket minden helyzetben. A lényeg, hogy jó döntéseket hozzunk, amikor éppen próba alá kerül a hitünk!

Dániel próféta könyve 1. fejezetét nézve néhány nagyon fontos tanulságot szűrhetünk le Istennel kapcsolatban: 1) Isten irányítja a történelmet. 2) Az Úr ad bölcsességet, hogy képesek legyünk megállni a kultúra és a társadalom ellentétes környezetében is. 3) Isten megjutalmazza azokat, akik benne bíznak belső meggyőződésük és életmódjuk kérdéseiben.

A fejezet így zárul: „*Ott is maradt Dániel Círus király uralkodásának első évéig*” (Dán 1:21, RÚF). Nagy a jelentősége Círusz említésének: a fogság idején felcsillantja a remény szikráját. Círuszt arra választotta ki Isten, hogy szabadabbá tegye népét és visszaengedje őket Jeruzsálembe. Bár a fejezet a vereség és a száműzetés látszatával kezdődik, a remény és a hazatérés gondolatával zárul. Ilyen Istenünk van: még az élet legnehezebb pillanataiban is kitarja a remény ablakát, hogy a szenvedésen és a fájdalomon túl megláthassuk a dicsőséget és az örömet.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Dánielnek és társainak ifjúságuk korai éveiben látszólag sokkal szerencsebb volt a sorsuk Babilonban, mint a fiatal Józsefnek Egyiptomban, jellempróbájuk azonban nem kevésbé volt súlyos. Ezek a királyi vérből származó ifjak viszonylag egyszerű júdeai otthonukból kerültek el az akkori kor legpompásabb városába, a leghatalmasabb uralkodó udvarába, és ott kiválasztották őket arra, hogy képzést kapjanak a király szolgálatára. Nagyon erős kísértések vették körül őket abban a pompázatos, de romlott udvarban. A tényt, hogy ők, Jahve szolgálói Babilonban voltak fogságban, hogy az Isten házának edényeit Babilon bálványainak templomában helyezték el, hogy Izrael királya maga is fogoly volt a babiloniak kezében, fogvatartóik kevélyen emlegették mint annak bizonyítékát, hogy az ő vallásuk és szokásaik felsőbbrendűek, mint a hébereké. Ilyen körülmények között és az iszonyú megvázkództatások során, amit Izrael népének Istentől való eltávolodása okozott, Isten bizonyosságát adta Babilonnak arról, hogy Ő az Úr, parancsai szentek és az engedelmisségnek biztos eredménye van. És ezt a bizonyosságot rajtuk keresztül adta, akik kitartottak iránta való hűségükben” (Ellen G. White: *Nevelés*. Budapest, 2015, Advent Kiadó, 48-49. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Beszéljünk az osztályban azokról a kulturális és társadalmi kihívásokról, amelyekkel keresztényként szembe kell néznünk a társadalomban! Melyek ezek, és hogyan tanulhat meg az egyházunk megfelelően válaszolni azokra?**
- 2) **Gondoljunk bele, hogy Dániel és társai milyen könnyen tehetek volna engedményeket a hitük terén! Végére is, a babiloniak fogságába kerültek, akik legyőzték a zsidó népet. Még milyen „bizonyíték” kellett volna ahhoz, hogy a babiloni „istenek” hatalmasabbak Izrael Istenénél, amit Dánielnek meg a társainak is el kell fogadni? Milyen jelentős bibliai igazságokba kapaszkodhattak, amelyek segítettek nekik ekkor megállni? (Lásd még Jer 5:19; 7:22-34!) Ennek fényében mennyire fontos, hogy jól ismerjük a Bibliát és értsük a „jelenvaló igazságot”?**
- 3) **Miért különösen nagy a hűség szerepe, nemcsak számunkra, hanem azoknak is, akik a mi hűségünk révén ismerhetik meg az Úr jellemét, akit szolgálunk?**

BALÁSSY LÁSZLÓ:

TELJES ÉLET

Légy híd, amely az omló perc felett
igazság, hűség, szeretet szilárd
pillérein ragyogva ível át,
egymásba kötve földet és eget!
Futó évek fölébe így emeld
a lelkedet, lobogva, mint a láng!
Amit lebont a gyors Idő, ne bánd,
maradandóbbat épít életed!
Légy te a fény, mely századéjeket
világosítva szórja sugarát,
és összefonva végtelent s jelent
alkotva győzz le romlást és halált!
A teljes élet értelmét ez adja:
gyémánt a tett, a szó csak foglalatja.